

NACRX002QIJ0

Dne: 2.10.2017 | Naše značka: NA- 3592-4/12-2017 | Vyřizuje/tel.: Bartl / 974 847 472
Vaše značka:

ZPRÁVA ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

MÍSTO: Sarajevo, Bosna a Hercegovina

ÚČEL CESTY: Kontrolní návštěva v rámci programu Podpora kapacit Státního archivu Bosny a Hercegoviny

ÚČASTNÍCI CESTY: BcA. Adéla Růžičková, Ing. Štěpán Urbánek

ZPRÁVU PODÁVÁ: Ing. Štěpán Urbánek

NAVŠTÍVENÉ INSTITUCE: Státní archiv Bosny a Hercegoviny, Sarajevo

TRVÁNÍ CESTY: 26. - 29. 9. 2017

DATUM VYHOTOVENÍ: 15. 10. 2017

SCHVALUJE: PhDr. Eva Drašarová, CSc., ředitelka Národního archivu
podepsáno elektronicky

TEXT ZPRÁVY ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

ČÁST VŠEOBECNÁ:

V termínu 26. – 29. 9. 2017 proběhla první z letošních kontrolních návštěv, které jsou součástí plnění programu České rozvojové agentury „Podpora kapacit Státního archivu Bosny a Hercegoviny“. Cílem akce bylo zjistit, jak postupují práce na nově zřízeném restaurátorském pracovišti, zopakovat základní postupy vyučované v rámci školení, které proběhlo před dvěma lety na půdě Národního archivu v Praze, a dořešit problémy s technologickým vybavením, které se vyskytly od doby instalace v červnu t. r. Cesta byla původně koncipována tak, aby účastníci pobývali v archivu dva dny. Z důvodu širší programové náplně, než bylo původně uvažováno, nakonec ale proběhla jedna kratší konzultace i poslední den ráno – před návratem zpět do Prahy.

Cesta byla uskutečněna pravidelnými lety společnosti Austrian (11:20 Praha – 12:15 Vídeň a 13:10 Vídeň – 14:20 Sarajevo) a Lufthansa (13:10 Sarajevo – 14:35 Mnichov a 15:15 Mnichov – 16:10 Praha). Po zkušenosti z cesty z letiště do centra Sarajeva pomocí hromadné dopravy (trolejbus) byla pro návrat zvolena z časových důvodů doprava s využitím místního TAXI. Ubytování v apartmánu Casa United bylo zvoleno na základě hodnocení rezervačního portálu a také z důvodů pozice v dochozí vzdálenosti od místního archivu.

ČÁST ODBORNÁ:

Po dobu celé akce probíhala snaha o definitivní zprovoznění přístroje pro výrobu demineralizované a obohacené vody. Tyto jsou základem pro celou řadu činností spojených s konzervací a restaurováním (nejen mokré čištění či doplňování chybějících částí, ale například i kalibrace přístrojů). To se až do ukončení návštěvy zcela nepodařilo, momentálně je přístroj v poloprovozním režimu, kdy jsou zaměstnanci zásobováni alespoň demineralizovanou vodou. Chybu v napojení přístroje se podařilo odhalit až poslední den, kdy a nebylo možné z časových důvodů ověřit, zda to byl jediný problém – proces obohacování demineralizované vody trvá několik hodin. Je tedy pravděpodobné, že přístroj je již v podstatě funkční, jen nevyzkoušený.

Dále bylo nutné ověřit, zda je již funkční odprašovací komora, kterou nebylo při montáži v červnu t.r. možné otestovat. Před spuštěním bylo třeba vyměnit elektrické jističe, což bylo provedeno až v průběhu září – přístroj je již plně funkční. Poslední vyloženě technickou záležitostí, kterou bylo třeba vyzkoušet, byla kalibrace pH-metrů (jeden je součástí přístroje na výrobu obohacené vody, druhý je určen pro stanovení pH archiválií).

Obr. 1 – popis pH metru přístroje na obohacování vody

Obr. 2 – kalibrace pH metru pro měření archiválií

Ostatní činnosti již souvisely přímo s prací na archiváliích. Jednalo se o doplňování ztrát materiálu doléváním – kdy byl postupně zopakován celý proces od výběru vhodné barevné papíroviny, přes její přípravu až po užití. Tuto techniku bylo třeba důkladně zopakovat, protože je to jeden ze stěžejních postupů, který bude v archivu v souvislosti s ohořelými dokumenty prováděn. V rámci zkoušení postupu začaly být vytvářeny vzorníky pro snazší volbu vhodné barvy a tloušťky doplňku pro budoucí práci. Po vyzkoušení byl postup s úspěchem aplikován i na originálním materiálu.

Obr. 3 – příprava papíroviny pro dolévání – mletí

Obr. 4 – dolévání

V přímé návaznosti na doplňování ztrát doléváním byla konzultována i metoda celoplošného podlepování, která byla využívána již před naším příjezdem. Hlavním problémem byla nedostatečná adheze lepidla k originálnímu materiálu, ale tento problém se podařilo snadno vyřešit změnou receptury.

S veškerými vodnými procesy je spojena fixace rozpíjejících se záznamových prostředků (v archivní praxi typicky razítka, některé inkousty a barevné tužky). Bylo třeba zopakovat postupy nanášení a vyzkoušet přípravu fixativa ze základních surovin (Mesitol NBS a Rewin EL – pro jejich transport bylo mnohem snazší využít možnosti dodavatele a dovézt koncentrované látky namísto již hotových vodných roztoků).

Obr. 5 – příprava fixačního činidla

Obr. 6 – aplikace fixativa na dokument

ZÁVĚR:

Během první cesty se podařilo prodiskutovat několik základních postupů, odhalit některé nedostatky a začít pracovat na jejich nápravě, jakožto i na zprovoznění technologických zařízení. To se v zásadě podařilo s jedinou výjimkou, kdy byl hlavním problémem nedostatek času, po technické stránce by mělo být zařízení již funkční.